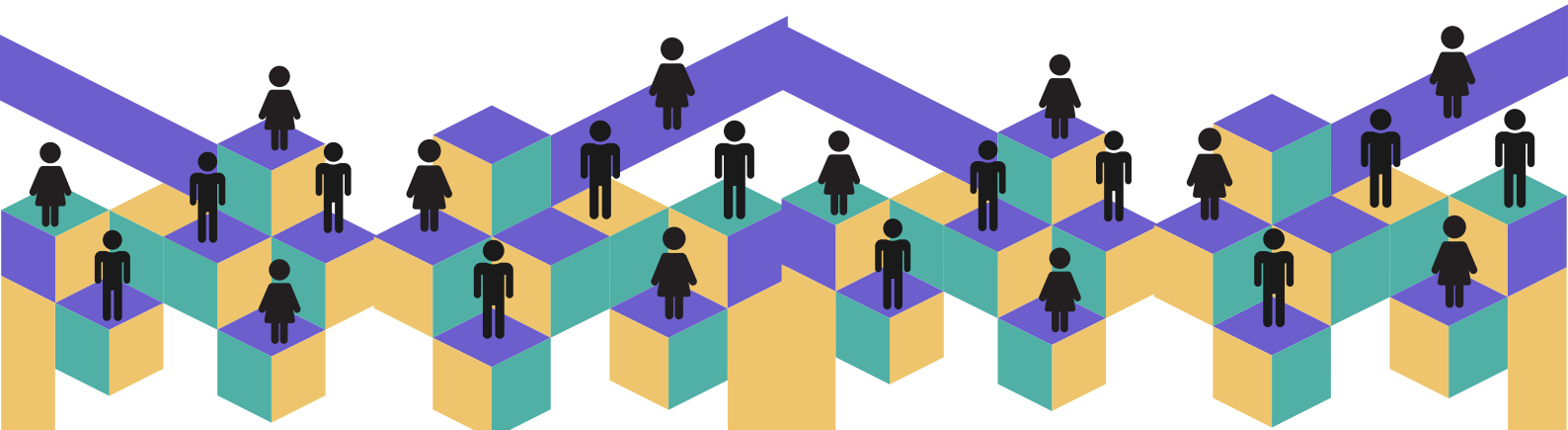

OPINIE:

Rolul leadership-ului în implementarea Agendei FPS: ancorare în reforma sectorului de securitate și buna guvernare

Elena MÂRZAC

expertă în securitate
și comunicare strategică

Implementarea Agendei Femeile, Pacea și Securitatea (FPS) reprezintă astăzi o condiție a rezilienței democratice, a securității umane și a guvernării responsabile. Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU, adoptată la 31 octombrie 2000, a consacrat pentru prima dată legătura directă dintre participarea femeilor, prevenirea conflictelor, consolidarea păcii și menținerea securității, subliniind necesitatea implicării egale și depline a femeilor în toate eforturile de pace și securitate [1].

În cazul Republicii Moldova, relevanța implementării FPS este amplificată de trei realități convergente: contextul regional de securitate, presiunea amenințărilor hibride și parcursul de integrare europeană. Uniunea Europeană a deschis oficial negocierile de aderare cu Republica Moldova în iunie 2024 [2] și a subliniat, în același timp, nevoia de a consolida reziliența, securitatea și stabilitatea țării în fața acțiunilor hibride. Tot în acest context, Republica Moldova a devenit, la 21 mai 2024, primul stat care a semnat un Parteneriat de Securitate și Apărare cu Uniunea Europeană [3], instrument care vizează întărirea rezilienței, abordarea provocărilor comune de securitate și extinderea dialogului și cooperării în domeniu și face și trimitere la Agenda FPS. Din această perspectivă, rolul persoanelor cu rol de conducere și decizie este unul primordial. Implementarea Agendei FPS presupune exercitarea unui leadership strategic, bazat pe angajament și decizie la nivel instituțional, coordonare intersectorială și orientare constantă spre rezultate.

În acest cadru, liderii/liderele politice și administrative au responsabilități de a valorifica angajamentele internaționale asumate prin integrarea lor în politicile publice, în procesele de reformă, în planificarea bugetară, în mecanismele de monitorizare și evaluare, precum și în consolidarea culturii instituționale. Astfel, cele mai importante **responsabilități**, sunt:

01

Prima responsabilitate a liderilor și liderelor este **stabilirea direcției strategice**. FPS se înscrie ca dimensiune transversală a securității și buneii

guvernării, cu impact asupra reprezentării, participării și consolidării procesului decizional. Consiliul Uniunii Europene a reafirmat în 2022 că implementarea deplină a agendei FPS este mai relevantă ca oricând în actualul context geopolitic și de securitate, și a cerut integrarea sistematică a participării femeilor, a analizei de gen, a prevenirii violenței bazate pe gen și a leadershipului incluziv în procesele de securitate și luare a deciziilor [4].

[1] [Landmark resolution on Women, Peace and Security \(Security Council resolution 1325\)](#).

[2] [EU opens accession negotiations with the Republic of Moldova | EEAS](#)

[3] [SECURITY AND DEFENCE PARTNERSHIP | EEAS](#)

[4] [Council conclusions on women, peace and security - Consilium](#)

02

A doua responsabilitate este **instituționalizarea implementării**. Liderii și liderele trebuie să asigure reguli, proceduri și responsabilități clare pentru integrarea FPS în sectorul de securitate, ordine publică, apărare, administrație publică și politici externe. În Republica Moldova, Programul național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023 - 2027 [5] oferă deja cadrul de acțiune, iar Ministerul Afacerilor Interne joacă un rol important în coordonarea interinstituțională și în consolidarea mecanismelor de raportare [6]. Activitățile desfășurate în 2024 [7] și 2025 arată că există deja o infrastructură instituțională în dezvoltare: evenimente de coordonare cu parteneri interni și externi, consolidarea secretariatului și sesiuni de instruire pentru punctele focale privind colectarea și raportarea datelor.

03

A treia responsabilitate privește **ancorarea FPS în reforma sectorului de securitate**. O reformă a securității este credibilă doar dacă este reprezentativă, responsabilă, eficientă și orientată către nevoile reale ale populației. DCAF – Centrul de la Geneva pentru Guvernarea Sectorului de Securitate [8] arată că integrarea perspectivei de gen în reforma sectorului de securitate contribuie la servicii mai bune, la creșterea încrederii publice, la participare egală în luarea deciziilor și la o mai bună supraveghere și responsabilizare a instituțiilor. Cu alte cuvinte, FPS nu este doar un obiectiv normativ, ci și un factor de eficiență instituțională și de bună guvernare.

04

A patra responsabilitate este **construirea unei culturi instituționale compatibile cu buna guvernare**. Liderii și liderele nu trebuie doar să deschidă formal accesul femeilor în instituțiile de securitate, ci să creeze condiții reale pentru participare, promovare și influență asupra procesului decizional. Aceasta înseamnă politici de resurse umane sensibile la gen, recrutare și promovare bazate pe merit, măsuri împotriva discriminării și hărțuirii, mecanisme de raportare și protecție, precum și sprijin pentru dezvoltarea leadershipului feminin. Consiliul UE a subliniat explicit necesitatea creșterii numărului de femei, inclusiv în poziții de conducere, precum și aplicarea unei politici de toleranță zero față de exploatarea, abuzul și hărțuirea sexuală.

05

A cincea responsabilitate este **asigurarea unei guvernări bazate pe date și evaluare**. Implementarea FPS se fundamentează pe indicatori relevanți, linii de bază clare, raportare periodică și mecanisme de revizuire și ajustare a politicilor publice.

[5] [HG152 pentru aprobarea Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023-2027 2023](#)

[6] [Împuternicirea femeilor - consolidarea păcii și securității: promovarea egalității de gen prin avansarea implementării Rezoluției 1325 a ONU | Ministerul Afacerilor Interne](#)

[7] [Raport cu privire la realizarea Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea pentru anii 2023 - 2027 pentru anul 2024.pdf](#)

[8] <https://www.dcaf.ch/security-sector-reform-and-gender-tool-1?utm>

06

Cea de-a șasea responsabilitate majoră constă în **conectarea FPS cu reforma administrației publice și buna guvernare**. Strategia de reformă a administrației

publice pentru anii 2023 - 2030 [9] urmărește o administrație eficientă, transparentă și responsabilă, capabilă să ofere servicii de calitate și să accelereze transformarea europeană a instituțiilor publice. Acest cadru este direct compatibil cu obiectivele FPS, întrucât participarea, responsabilitatea, planificarea strategică, elaborarea de politici bazate pe evidențe și servicii publice mai incluzive sunt elemente comune ambelor agende. Guvernul a raportat în februarie 2026 progrese semnificative în implementarea reformei administrației publice, inclusiv în foaia de parcurs și în acțiunile aferente Strategiei 2023–2030, ceea ce confirmă existența unei ferestre de oportunitate pentru integrarea mai fermă a FPS în procesele de reformă instituțională.

În acest context, implementarea eficientă a FPS presupune ca liderii/liderele și decidenții/decidentele să acționeze simultan pe trei niveluri: normativ, operațional și comunicațional.

La nivel normativ:	trebuie să includă obiective FPS în documentele strategice și planurile sectoriale.
La nivel operațional:	trebuie să asigure coordonare, resurse, indicatori și responsabilități clare.
La nivel comunicațional:	este necesară construirea unei narațiuni publice coerente, care să poziționeze participarea femeilor în domeniul securității și păcii drept o condiție a rezilienței instituționale, a legitimității democratice și a securității durabile.

Activități recomandate pentru lideri/lidere și decidenți/decidente

Audit instituțional pe FPS: La nivel instituțional, se recomandă inițierea unui audit intern privind integrarea perspectivei FPS în politici, resurse umane, proceduri și comunicare publică. Acest audit ar trebui să identifice lacunele de reprezentare, barierele de promovare, nivelul de participare a femeilor în funcții de decizie și existența mecanismelor de prevenire a discriminării și hărțuirii.

Rețea de puncte focale FPS: Se recomandă instituirea sau consolidarea unei rețele funcționale de puncte focale FPS în ministere și instituții - cheie, cu mandat clar, responsabilități definite și raportare periodică. Acest mecanism trebuie legat de procesele de planificare și monitorizare instituțională, dar și de activități punctuale.

[9] Progresele în Implementarea Reformei Administrației Publice, Discutate La Guvern | Guvernul Republicii Moldova

Indicatori comuni de monitorizare: Este utilă elaborarea unui set comun de indicatori de monitorizare privind participarea, leadershipul, formarea profesională, retenția, climatul organizațional și comunicarea publică, astfel încât implementarea FPS să poată fi măsurată comparabil între instituții.

Programe de formare: O altă activitate necesară este dezvoltarea unor programe de formare pentru conducători/conducătoare, manageri/managere de nivel mediu, specialiști/specialiste în resurse umane și comunicatori/comunicatoare instituționali/instituționale privind leadershipul incluziv, securitatea umană, integrarea perspectivei de gen în politici și combaterea stereotipurilor în comunicarea publică.

Programe de mentorat: Se recomandă, de asemenea, dezvoltarea unor programe de mentorat și promovare a leadershipului feminin în instituțiile din sectorul de securitate și administrație, precum și crearea de mecanisme de consultare regulată cu societatea civilă, mediul academic și partenerii internaționali.

În plan extern și public, liderii trebuie să includă FPS în discursul despre reformele guvernamentale, despre securitate și despre integrarea europeană, evitând tratarea sa exclusiv ca temă socială. FPS trebuie comunicată ca parte a modernizării instituționale și a creșterii capacității statului de a răspunde mai bine nevoilor societății.

Mesaje recomandate pentru utilizarea de către decidenți/decidente

„Implementarea Agendei Femeile, Pacea și Securitatea înseamnă instituții mai puternice, mai legitime și mai apropiate de cetățeni.”[10] Acest mesaj este susținut de abordările internaționale care leagă participarea femeilor și leadershipul incluziv de guvernanță mai bună, coeziune socială și pace durabilă.

„Participarea femeilor în procesele de securitate și decizie nu este doar o chestiune de echitate, ci de eficiență instituțională și securitate durabilă.” Rezoluția 1325 și Agenda FPS insistă asupra rolului femeilor ca actori activi ai păcii și securității, nu doar ca grup vulnerabil.

[10] [Women, peace, and security.](#) | United Nations

„Reforma sectorului de securitate și buna guvernare nu pot fi complete fără integrarea perspectivei FPS.” Acest mesaj ancorează agenda în transformarea instituțională și evită percepția că FPS ar fi o temă paralelă cu reforma.

„Integrarea europeană presupune instituții reziliente, incluzive și capabile să răspundă amenințărilor contemporane, inclusiv celor hibride.” Parteneriatul de Securitate și Apărare RM-UE și procesul de aderare pot fi folosite ca ancore legitime pentru acest mesaj.

„Datele, coordonarea și responsabilitatea sunt condiții pentru implementarea credibilă a FPS.” Acest mesaj este util mai ales pentru managementul intern și pentru instituțiile responsabile de planificare și raportare.

În concluzie, rolul liderilor/liderelor și al decidenților/decidentelor în implementarea Agendei Femeile, Pacea și Securitatea este definitoriu. Aceste persoane sunt cele care decid dacă FPS rămâne un angajament declarativ sau devine parte integrantă a reformei sectorului de securitate, a reformei administrației publice și a bunei guvernări. În actualul context al Republicii Moldova, această alegere are o miză strategică: consolidarea unui stat mai rezilient, legitim și mai bine pregătit să răspundă atât așteptărilor cetățenilor, cât și exigențelor integrării europene.

Acest material este realizat în cadrul proiectului „Consolidarea angajamentului privind securitatea umană incluzivă”, finanțat printr-un grant oferit de Institutul pentru Raportare despre Pace și Război (IWPR), cu sprijinul Guvernului Regatului Unit. Opiniile, constatările și concluziile prezentate aparțin autoarei și nu reflectă neapărat poziția IWPR sau a Guvernului Regatului Unit.